

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 244/2015-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 27. mája 2015 predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti Rapid life životná poisťovňa, a. s., Garbiarska 2, Košice, zastúpenej advokátom JUDr. Gabrielom Gulbišom, Boženy Němcovej 22, Košice, vo veci namietaného porušenia jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, základného práva na verejné prerokovanie veci v jej prítomnosti podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd, základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ako aj základného práva na vlastníctvo podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Prešov v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Er 884/2010 a jeho uznesením z 8. decembra 2011, postupom Krajského súdu v Prešove v konaní vedenom pod sp. zn. 5 CoE 70/2013 a jeho uznesením zo 4. júna 2013 a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Oboer 376/2013 a jeho uznesením zo 16. decembra 2014 a takto

rozhodol:

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 24. apríla 2015 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti Rapid life životná poisťovňa, a. s. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), základného práva na verejné prerokovanie vecí v jej prítomnosti podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny, základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie (súdny proces) podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), ako aj základného práva na vlastníctvo podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) postupom Okresného súdu Prešov (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Er 884/2010 a jeho uznesením z 8. decembra 2011 (ďalej len „uznesenie okresného súdu“), postupom Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 5 CoE 70/2013 a jeho uznesením zo 4. júna 2013 (ďalej len „uznesenie krajského súdu“) a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Oboer 376/2013 a jeho uznesením zo 16. decembra 2014 (ďalej len „uznesenie najvyššieho súdu“).

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka, ktorá je právnickou osobou podnikajúcou v oblasti poisťovníctva, uzavrela s [REDACTED] (ďalej len „povinná“) poistnú zmluvu č. 4459000004 obsahujúcu tzv. rozhodcovskú doložku, podľa ktorej všetky spory súvisiace s touto poistnou zmluvou budú riešené pred rozhodcovským súdom. Sťažovateľka si následne pred rozhodcovským súdom uplatnila svoje nároky proti povinnej,

ktoré jej boli priznané rozhodcovským rozsudkom (rozsudkom Arbitrážneho súdu Košice sp. zn. 2 C 957/2009 z 8. marca 2010 o uložení povinnosti povinnej zaplatiť sťažovateľke dlžné poistné v sume 33,79 € s úrokom z omeškania a trovy rozhodcovského konania).

Sťažovateľka v sťažnosti uviedla, že súdny exekútor na jej návrh podal na okresnom súde žiadosť o vydanie poverenia na začatie exekúcie, ktorú okresný súd uznesením sp. zn. 8 Er 884/2010 z 8. decembra 2011 zamietol. Sťažovateľka namieta, že okresný súd v súvislosti so svojím rozhodnutím nevykonal *„prieskum spisových podkladov, ktoré vydaniu exekučného titulu predchádzali. Prieskum spisových podkladov pritom v zmysle základnej logiky musí obsahovať prieskum spisu, ktorý vydaniu exekučného titulu predchádzal.*

Z postupu okresného súdu je zjavné, že okresný súd nevychádzal z obsahu rozhodcovského spisu, ale nanovo konštruoval skutkový stav... Sťažovateľovi bolo upreté jeho právo na vyjadrenie sa k správnosti, pravosti a úplnosti listinných dôkazov, ako aj k ich obsahu.“.

Krajský súd sa v odvolacom konaní stotožnil so skutkovými a právnymi závermi okresného súdu a uznesením sp. zn. 5 CoE 70/2013 zo 4. júna 2013 uznesenie okresného súdu potvrdil.

Sťažovateľka podala proti uzneseniu krajského súdu dovolanie, ktoré najvyšší súd odmietol ako neprípustné.

Rozhodnutie najvyššieho súdu považuje sťažovateľka za arbitrárne, nepreskúmateľné a jeho závery za neodôvodnené, pričom jeho nepreskúmateľnosť má podľa sťažovateľky spočívať v tom, že *«nie je zrejmé, z čoho Najvyšší súd SR vychádzal, keď uviedol, že exekučný súd vo fáze vydania poverenia na vykonanie exekúcie nevykonáva dokazovanie resp. z akého dôvodu tento postup má byť vylúčený z pravidiel dokazovania a následne aj z konania pojednávania... Nepreskúmateľnosť rozhodnutia NS SR spočíva aj v tom, že Najvyšší súd SR nevymedzil hranice dokazovania, teda nevymedzil, čo sa v súlade s jeho právnym názorom má považovať za dokazovanie a aký postup súdu už dokazovaním nie je,*

a prečo je uvedený „nový“, najvyšším súdom aprobovaný postup súdu („vyvodzovanie právne významných skutočností preskúmaním do spisu vložených listín.“), v súlade s čl. 2 ods. 2 ústavy resp. v súlade s čl. 144 ústavy SR, aj keď nie je interpretovateľný zo žiadnej známej právnej normy vnútroštátneho právneho poriadku SR.

Najvyšší súd a predtým Krajský súd v Prešove svojím postupom neochránili oprávneného pred svojvoľným postupom okresného súdu, čím mu zjavne upreli právo na spravodlivý proces a právo na súdnu ochranu, spočívajúcu v tom, že každý má právo na to, aby v jeho veci rozhodol súd na základe platných právnych noriem v súlade s ústavou SR.

Skutočnosť, že Krajský súd nezhojil popretie základného práva na kontradiktórnosť konania oprávneného konaním okresného súdu vyplýva zo skutočnosti, že Krajský súd nevenoval vo svojom rozhodnutí žiadnu pozornosť právnej argumentácii a návrhom dôkazov zo strany oprávneného.

Tak Krajský súd formou opomenutých dôkazov (o návrhoch dôkazov nebolo rozhodnuté alebo dôkazy neboli vykonané a to bez toho, aby to KS zdôvodnil) odňal oprávnenému právo konať pred súdom...Okresný a následne Krajský súd popreli právo oprávneného na súdnu ochranu a právo na spravodlivý proces a to v tom, že v jeho veci nerozhodli podľa relevantných právnych noriem vnútroštátneho právneho poriadku a judikátov ESD (v dôsledku ZEÚ).

Dôkazom je, že okresný súd dospel ku nesprávnemu skutkovému záveru, že rozhodcovská doložka v dojednanej spotrebiteľskej zmluve údajne poškodzuje právo spotrebiteľa na konanie pred všeobecným súdom (údajne konkrétne poškodzuje jeho právo na súdnu ochranu).

V dôsledku toho okresný súd urobil právny záver, že uvedená rozhodcovská doložka je neprijateľnou podmienkou v spotrebiteľskej zmluve, lebo znamená hrubú nerovnováhu v právach medzi dodávateľom a spotrebiteľom v neprospech spotrebiteľa. V tomto jeho názore ho aproboval Krajský súd a následne NS SR.».

Sťažovateľka ďalej argumentovala, že aj v právnom poriadku Slovenskej republiky existuje pre spotrebiteľa možnosť, v prípade, že sa konanie viedlo na rozhodcovskom súde,

dosiahnuť nápravu v súdnom konaní na všeobecnom súde podaním žaloby o zrušenie rozhodcovského rozsudku.

Podľa názoru sťažovateľky *„Prejudiciálny výklad smernice 93/13/EHS Súdneho dvora je záväzný pre všetkých sudcov členských štátov a teda aj všeobecný súd mal povinnosť takto vykladať túto podmienku, čo potvrdzuje aj Ústavný súd SR v svojom náleze IV. ÚS 95/2010... Ak si súd výkladom právnej normy nebol istý, mal prerušiť konanie a položiť prejudiciálnu otázku, čo stanovuje aj rozhodnutie IV. ÚS 95/2010.*

Ak tak jednotlivé sudy neurobili, porušili aj právo oprávneného na zákonného sudcu. Uvedené právo na zákonného sudcu bolo zo strany krajského súdu porušené už tým, že vedel, že existujú dva možné výklady § 53 ods. 4 písm. r), pričom jeden si osvojil súd a jeden proklamoval vo svojich vyjadreniach sťažovateľ. Nič neoprávňovalo všeobecný súd ku autoritatívnemu uprednostneniu jeho výkladu, pretože jediný autoritatívny orgán v tomto smere je ESD a ako vidno vo svojom stanovisku C - 342/13 dal vlastne jednoznačne za pravdu práve výkladu sťažovateľa.

Exekučný súd porušil aj právo oprávneného na právnu istotu nerešpektovaním judikátu ESD C - 40/08 Asturcom, v znení čl. 36-39.

Svojvoľným rozhodnutím v rozpore s vnútroštátnym poriadkom SR a judikatúrou ESD (najmä ESD C - 40/08) okresný súd a následne krajský súd poškodili právo oprávneného na pokojné užívanie svojho majetku, pričom pohľadávka jednoznačne splňa ústavnú definíciu majetku podľa judikatúry ÚS SR.“.

Vzhľadom na uvedené malo byť dovolanie podané sťažovateľkou najvyšším súdom pripustené. Najvyšší súd vo svojom rozhodnutí ignoroval podstatné námietky sťažovateľky smerujúce voči „*neobhájiteľnému*“ vyvodzovaniu záverov z listín vložených do spisu, ako aj voči jeho právu porušiť zásadu právnej istoty údajne vyplývajúceho z rozhodnutia Súdneho dvora Európskej únie (ďalej len „Súdny dvor“) vo veci sp. zn. C - 40/08 ASTURCOM.

Vychádzajúc z uvedených skutočností sťažovateľka žiadala, aby ústavný súd prijal jej sťažnosť na ďalšie konanie a nálezom vyslovil, že označenými postupmi a rozhodnutiami okresného súdu, krajského súdu a najvyššieho súdu boli porušené jej základné práva zaručené v čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 a 2 ústavy a v čl. 36 ods. 1 a čl. 38 ods. 2 listiny, ako aj práva zaručené v čl. 6 ods. 1 dohovoru a v čl. 1 dodatkového protokolu, aby označené rozhodnutia okresného súdu, krajského súdu a najvyššieho súdu zrušil a veci vrátil na ďalšie konanie a aby jej priznal úhradu trov právneho zastúpenia.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Predmetom sťažnosti sťažovateľky je namietané porušenie jej základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 36 ods. 1 a čl. 38 ods. 2 listiny, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru označeným postupom a uznesením okresného súdu, krajského súdu a najvyššieho súdu, ktoré rozhodovali o jej návrhu na vykonanie exekúcie na základe právoplatného rozhodcovského rozsudku. Porušenie svojich práv vidí sťažovateľka ako oprávnená v tom, že všeobecné súdy v exekučnom konaní vykonali dokazovanie bez nariadenia pojednávania, čím jej odňali možnosť vyjadriť sa k vykonaným dôkazom, a tak porušili princíp kontradiktórnosti konania. Sťažovateľka ďalej poukázala na to, že všeobecné súdy konajúce v jej veci nedostatočne zistili skutkový stav a svoje rozhodnutia založili na nesprávnom právnom posúdení, a to najmä pokiaľ ide o posúdenie rozhodcovskej doložky ako neprijateľnej zmluvnej podmienky. Podľa názoru sťažovateľky bolo porušené aj jej základné právo na zákonného sudcu zaručené v čl. 48 ods. 1 ústavy, ako aj právo na pokojné užívanie svojho majetku.

V tejto súvislosti sťažovateľka uviedla, že všeobecné súdy postupovali aj v rozpore judikatúrou ústavného súdu, ako aj judikatúrou Súdneho dvora.

1. K namietanému porušeniu označených práv namietaným postupom a uznesením okresného súdu

Ústavný súd konštatuje, že vzhľadom na princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy nebolo v jeho právomoci preskúmanie napadnutého uznesenia okresného súdu, pretože na základe podaného odvolania to patrilo do právomoci krajského súdu.

Z obsahu sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka proti namietanému uzneseniu okresného súdu podala riadny opravný prostriedok – odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd. Ústavný súd preto nemá právomoc na konanie o tej časti sťažnosti, v ktorej sa namieta porušenie práv sťažovateľky predmetným uznesením okresného súdu, ako aj jemu predchádzajúcim postupom.

Z uvedeného dôvodu ústavný súd odmietol sťažovateľkinu sťažnosť v tejto jej časti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

2. K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 36 ods. 1 a čl. 38 ods. 2 listiny, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru namietaným postupom a uznesením krajského súdu

Zo stabilizovanej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že vo vzťahu ku všeobecným súdom nie je prieskumným súdom ani riadnou či mimoriadnou opravnou inštanciou (m. m. I. ÚS 19/02, I. ÚS 31/05) a nemá zásadne ani oprávnenie preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil (m. m. II. ÚS 21/96, II. ÚS 134/09). Ústavný súd v tejto súvislosti vo svojej judikatúre konštantne zdôrazňuje, že pri uplatňovaní svojej právomoci nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti nemôže zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Sú to teda všeobecné súdy, ktorým prislúcha chrániť princípy spravodlivého procesu na zákonnej úrovni. Táto ochrana sa prejavuje aj v tom, že všeobecný súd odpovedá na konkrétne námietky účastníka konania, keď jasne a zrozumiteľne dá odpoveď na všetky kľúčové právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Ústavný súd už opakovane uviedol (napr. II. ÚS 13/01, I. ÚS 241/07), že ochrana ústavou, prípadne dohovorom garantovaných práv a slobôd (resp. ústavnosti ako takej) nie je zverená len ústavnému súdu, ale aj všeobecným súdom, ktorých sudcovia sú pri rozhodovaní viazaní ústavou, ústavným zákonom, medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 2 a 5 ústavy a zákonom (čl. 144 ods. 1 ústavy). Úloha ústavného súdu pri rozhodovaní o sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na súdnu ochranu rozhodnutím súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov interpretácie a aplikácie zákonov s ústavou a dohovorom najmä v tom smere, či závery všeobecných súdov sú dostatočne odôvodnené, resp. či nie sú

arbitrárne s priamym dopadom na niektoré zo základných ľudských práv (napr. I. ÚS 74/05, I. ÚS 241/07).

Z citovaného § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98 tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07). K iným dôvodom, ktoré môžu zakladať záver o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti, patrí aj absencia ústavnoprávneho rozmeru namietaných pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu.

Z predložených listín vyplýva, že súdny exekútor doručil okresnému súdu žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie v súlade s § 44 Exekučného poriadku, na základe exekučného titulu – rozhodcovského rozsudku sp. zn. 2 C 957/2009 z 8. marca 2010, ktorý vydal Arbitrážny súd Košice, pričom okresný súd obsadený vyšším súdnym úradníkom napadnutým uznesením žiadosť exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie zamietol z dôvodu, že rozhodcovská doložka je neprijateľnou zmluvnou podmienkou a ako taká je neplatná v zmysle § 53 ods. 4 Občianskeho zákonníka účinného v čase uzatvárania zmluvy. Rozhodcovské konanie, ktorého výsledkom bol exekučný titul – rozhodcovský rozsudok vydaný v takomto konaní nemôže teda byť exekučným titulom spôsobilým na vykonanie exekúcie, pretože predstavuje neodstrániteľnú prekážku brániacu vo vykonaní exekúcie. Sťažovateľka podala proti uzneseniu okresného súdu odvolanie

na krajskom súde, v ktorom okrem iného namietala, že napadnuté uznesenie je nezákonné, a svoje odvolacie dôvody oprela o ustanovenia § 205 ods. 2 písm. a), b), d) a f) Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“).

Krajský súd po preskúmaní odvolaní napadnutého uznesenia okresného súdu bez nariadenia pojednávania v súlade s § 214 ods. 2 OSP a dospel k záveru, že odvolanie sťažovateľky nie je dôvodné, pričom v relevantnej časti svojho rozhodnutia uviedol:

«Nemali by byť žiadne pochybnosti o tom, že oprávnený s povinnou uzavreli poistnú zmluvu, pričom v tomto právnom vzťahu povinná vystupovala ako fyzická osoba, ktorá zabezpečovala svoje potreby, teda ako spotrebiteľ. Oprávnený pri poskytovaní poistenia vystupoval v rámci svojej podnikateľskej činnosti, teda ako dodávateľ. Poistná zmluva, uzavretá medzi účastníkmi je preto spotrebiteľskou zmluvou a ide o štandardnú formulárovú zmluvu.

Tvrdenie oprávneného, že v danom prípade išlo medzi účastníkmi o individuálne dojednanú rozhodcovskú doložku, je tvrdením nepodloženým, nemajúcim oporu v skutkovom stave. Podľa oprávneného medzi účastníkmi išlo o jednoznačné individuálne dojednanie rozhodcovskej doložky, keďže povinná podľa vlastnej vôle mohla a nemusela osobitne podpísať rozhodcovskú doložku uvedenú v osobitných zmluvných dojednaniach. Pokiaľ by povinná rozhodcovskú doložku nepodpísala, nemalo by to žiadny vplyv na zvyšok Všeobecných poistných podmienok, a teda na poistný vzťah. Rozhodcovská doložka bola uzavretá medzi účastníkmi individuálne.

Táto odvolacia námietka oprávneného je nedôvodná. Zo spisu vyplýva, že rozhodcovská doložka je zakotvená vo Všeobecných poistných podmienkach, a to v ich XV. časti – Rozhodcovské konanie, pričom v súlade s ustanovením § 788 ods. 3 zák. č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka, všeobecné podmienky poistenia (poistné podmienky) tvoria súčasť poistnej zmluvy. Vychádzajúc zo znenia tohto ustanovenia, poistné podmienky sú záväzné a sú obligatórnou súčasťou poistnej zmluvy.

Osobitné vyjednanie sa má sledovať z pohľadu ochrany spotrebiteľa, to znamená, že spotrebiteľ si z určitých dôvodov osobitne vymieňuje nejakú klauzulu, lebo má preňho nejaký osobitný význam.

Spôsob, akým bola zmluva spotrebiteľovi – povinnej predložená, je skôr o nevhodnom predkladaní zmluvných podmienok, vo vzťahu ku ktorým oprávnený sledoval ich vylúčenie spod režimu súdnej kontroly neprijateľných zmluvných podmienok, čo predstavuje nekaloobchodnú praktiku v zmysle § 8 ods. 4 zák. č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa.

V čase rozhodovania odvolacieho súdu oprávnený nepreukázal osobitné vyjednanie, resp. že by si povinná vymieňovala rozhodcovské konanie (§ 53 ods. 3 zák. č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka).

Odvolačí súd preto nemal najmenší dôvod na to, aby vylúčil režim súdnej kontroly neprijateľných podmienok len kvôli nadpisu, ktorý ani nekorešponduje s presným označením inštitútu „individuálne dojednaného zmluvného ustanovenia“.

Pre porovnanie dáva odvolací súd do pozornosti § 90 ods. 3 zák. č. 492/2009 Z. z. o platobných službách a o zmene a doplnení niektorých zákonov, kde oprávnený má možnosť nájsť modus vivendi, ak tak vehementne chce docieľiť arbitrážny proces pre spotrebiteľa.

Konečne odvolací súd poznamenáva, že inštitút individuálne dohodnutej podmienky je treba vykladať v súlade s cieľom Smernice Rady 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách, podľa ktorej sa podmienka nepovažuje za individuálne dohodnutú, ak bola navrhnutá vopred a spotrebiteľ preto nebol schopný ovplyvniť podstatu podmienky v súvislosti s predbežne formulovanou štandardnou zmluvou (čl. 3 ods. 2).

Spotrebiteľ, ak si želá niečo z určitých dôvodov, minimálne sa predpokladá, že vie, prečo chce niečo individuálne vyjednať. Skutočnosť, že doložka je formulovaná v rámci štandardnej formulárovej zmluvy, neodôvodňuje záver, že oprávnený preukázal osobitné vyjednanie. Naopak, ide o sofistikované docielenie stavu, ktorý má formálne indikovať vyňatie rozhodcovskej doložky z režimu súdnej kontroly, čo odvolací súd hodnotí ako nekalú obchodnú praktiku v zmysle cieľov Smernice 2005/29 „O nekalých obchodných praktikách“, články 5 a nasl.

Javí sa nanajvýš nevierohodné, že zrazu si spotrebiteľia osobitne vyjednávajú rozhodcu, o pravidlách postupu ktorého, zdá sa, nemajú ani rušenia a oprávnený nemôže očakávať od súdu len akési „formálne“ odklepnutie exekúcie. Aj exekučné konanie je

konanie, v ktorom sa má poskytnúť spravodlivá ochrana práv, a to aj práv povinného v zmysle judikatúry Súdneho dvora Európskej únie (*Oceano Grupo Editorial, Asturcom, Mostaza Claro, Pannom*), ako aj v zmysle Charty základných práv Európskej únie, ktorá predpokladá vysoký stupeň politiky ochrany spotrebiteľa (čl. 38), a to všetko v záujme vyššej kvality života a ochrany hospodárskych záujmov spotrebiteľa (čl. 169 Zmluvy o fungovaní Európskej únie).

Nie je treba preto aplikovať ani nepriamy účinok Smernice na to, aby bolo možné skonštatovať, že oprávnený ako dodávateľ mal v čase uzatvárania zmluvy explicitne zakázané dojednávať v typových zmluvách podmienky, ktoré spôsobujú hrubú nerovnováhu v právach a povinnostiach v neprospech spotrebiteľa. O tom, že spotrebiteľ je slabšou zmluvnou stranou, či už z dôvodu informovanosti alebo slabšej vyjednávacej pozície (pórov, rozsudok súdneho dvora *MOSTAZA CLARO*, bod. 25), by rovnako nemali byť žiadne pochybnosti.

Z uvedeného (aj zo Smernice) teda vyplýva, že na spotrebiteľa pri typových zmluvách dopadá ochranný režim zákazu neprijateľných zmluvných podmienok. O takýto prípad ide aj v predmetnej právnej veci.

Ako už odvolací súd uviedol, stotožňuje sa s odôvodnením zo strany prvostupňového súdu a platí to aj pokiaľ ide o zdôvodnenie neprijateľnosti rozhodcovskej doložky, podľa ktorej spotrebiteľ nemá na výber a je nútený podrobiť sa výlučne rozhodcovskému konaniu. O takýto prípad ide aj v predmetnej veci, preto sa odvolací súd v celom rozsahu stotožnil so závermi prvostupňového súdu o tom, že rozhodcovskú doložku dohodnutú za daných okolností považuje za neprimeranú zmluvnú podmienku, ktorá je v rozpore s platným právom.

Oprávnený v odvolaní vyjadruje aj výhradu, že arbitrážny rozsudok, ktorý je exekučným titulom, splňa všetky podmienky jeho materiálnej vykonateľnosti. K tejto odvolacej námietke oprávneného odvolací súd uvádza, že materiálna právoplatnosť je síce veľmi dôležitou vlastnosťou súdneho rozhodnutia, pretože súvisí s dôležitým princípom právnej istoty vyplývajúcim z právoplatne rozhodnutej veci (*res iudicata*). Treba však povedať aj to, že sám zákon počíta s prelomením materiálnej právoplatnosti rozhodnutia.

Napríklad súd nie je viazaný podľa § 135 ods. 1 O. s. p. rozhodnutím priestupkového orgánu v blokovom konaní, ďalej pri mimoriadnych opravných prostriedkoch a pod.

V predmetnej veci zákonodarca výslovne upravil prelomenie materiálnej právoplatnosti rozhodcovského rozsudku v § 45 Zákona o rozhodcovskom konaní a aj v tejto otázke odvolací súd odkazuje na prvostupňové rozhodnutie. Nie je akceptovateľný názor, že exekučné súdy by tak mohli postupovať vždy. Postup prvostupňového súdu bol založený na existencii zákonného ustanovenia, ktoré dokonca bez návrhu ukladá povinnosť súdu zastaviť exekučné konanie z dôvodov relevantných v základnom konaní (§ 45 ods. 2 Zákona o rozhodcovskom konaní). Je treba zdôrazniť, že Európska únia vzhľadom na význam ochrany spotrebiteľa v záujme vyššej kvality života ľudí podporuje v rozhodcovských veciach zbavenie účinku rozhodcovského rozsudku v záujme dosiahnutia ochrany spotrebiteľa pred neprijateľnými podmienkami, a to aj keď spotrebiteľ v rozhodcovskom konaní nenamietal rozhodcovskú doložku (rozsudok Súdneho dvora Oceano grupo editorial) a môže tak urobiť aj exekučný súd, ktorému to umožňuje práve ustanovenie § 45 Zákona o rozhodcovskom konaní (ASTURCOM).

Pokiaľ sa týka námietky oprávneného, že exekučný súd mal vo veci vykonávať dokazovanie, odvolací súd konštatuje, že oprávnenému, ako účastníkovi konania nebola v exekučnom konaní odňatá možnosť konať pred súdom, lebo v prípade, ak nejde o obligatórne nariadenie pojednávania, môže súd rozhodnúť na základe listinných dôkazov. Postupom exekučného súdu, ktorý rozhodol len na základe listinných dôkazov, oprávnenému možnosť konať pred súdom odňatá nebola preto, lebo z predložených listín jednoznačne vyplývajú skutočnosti, pre ktoré bola zamietnutá žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie. Exekučný súd sa totiž s istotou a najmä presvedčivým spôsobom vysporiadal s otázkou rozhodcovskej doložky ako neprijateľnej podmienky a svoje rozhodnutie v tomto smere aj náležite zdôvodnil. Z odôvodnenia jeho rozhodnutia žiadna pochybnosť, ktorú by bolo potrebné odstraňovať akýmkoľvek spôsobom, nevyplýva.»

Ústavný súd na rozdiel od sťažovateľky nepovažuje napadnuté uznesenie krajského súdu za neodôvodnené a nepreskúmateľné, keďže z neho vyplýva dostatok právne

relevantných argumentov odôvodňujúcich rozhodnutie prijaté v danej veci krajský súdom. Uznesenie krajského súdu je pritom nevyhnutné hodnotiť v spojitosti s uznesením okresného súdu. Z konštantnej judikatúry ústavného súdu totiž vyplýva, že postup a rozhodnutie všeobecného súdu, ktoré vychádzajú z aplikácie konkrétnej procesnoprávnej úpravy, v zásade nemožno hodnotiť ako porušovanie základných práv a slobôd (I. ÚS 8/96, I. ÚS 6/97). Vo svojej ustálenej judikatúre aj v nadväznosti na § 219 ods. 2 OSP ústavný súd tiež zdôrazňuje, že odôvodnenia rozhodnutí prvostupňového súdu a odvolacieho súdu nemožno posudzovať izolovane (m. m. II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08, IV. ÚS 350/09), pretože prvostupňové a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok. Navyše, úlohou ústavného súdu pri rozhodovaní o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy nie je posudzovanie právnej perfektnosti namietaného rozhodnutia všeobecného súdu z hľadiska formálnych požiadaviek vyplývajúcich zo zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov a z týchto aspektov jeho „vylepšovanie“ (IV. ÚS 325/08), ale posúdenie jeho ústavnej akceptovateľnosti a udržateľnosti.

Rovnako ani nespokojnosť sťažovateľky s právnym posúdením veci krajským súdom (a pred ním okresným súdom) sama osebe nepostačuje na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, I. ÚS 232/08) rešpektuje názor, podľa ktorého právo na spravodlivé súdne konanie nemožno stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania vrátane ich dôvodov a námietok.

Pokiaľ sťažovateľka „in concreto“ namietala skutočnosť, že sa nemohla vyjadriť k vykonávanému dokazovaniu zo strany okresného súdu v súvislosti s rozhodovaním o vydaní poverenia súdnemu exekútorovi, ústavný súd predostiera, že z pohľadu „materiálneho“ uvedenú možnosť sťažovateľka mala a aj ju využila v rámci ňou podaných opravných prostriedkov (odvolania a dovolania) a v rozsahu veci primeranom sa s touto jej obranou zaoberali aj vyššie súdy (krajský súd a najvyšší súd). Z hľadiska princípu materiálnej pravdy reálny proces v danej veci teda zabezpečil, aby sa všeobecné súdy

v rámci inštančného postupu zaoberali aj nosnými dôvodmi uvádzanými sťažovateľkou v tejto sťažnosti, aj keď nie podľa predstáv sťažovateľky, t. j. v rámci konania pred okresným súdom, ale aj v jeho celom priebehu.

Ústavný súd preskúmaním právnych záverov krajského súdu dospel k názoru, že v danej veci sa všeobecný súd nedopustil výkladových omylov, ktoré by zakladali rozpor napadnutého uznesenia krajského súdu s obsahom základného práva na súdnu ochranu či práva na spravodlivé súdne konanie.

Pokiaľ sťažovateľka vo svojej argumentácii poukázala aj na už spomínaný rozsudok Súdneho dvora vo veci *Asturcom Telecomunicaciones SL proti Cristina Rodríguez Nogueira* (C - 40/08), ktorý pri riešení prejudiciálnej otázky v súvislosti so spotrebiteľskými zmluvami rozhodoval o otázke právomoci vnútroštátneho súdu (ktorý rozhoduje o návrhu na výkon právoplatného rozhodcovského rozsudku) v tom zmysle, či je oprávnený konštatovať *ex offio* nekalú povahu rozhodcovskej doložky. Súdny dvor vo výroku svojho rozsudku konštatoval, že vnútroštátny súd môže *ex offio* preskúmať nekalú povahu rozhodcovskej doložky v prípade právoplatného rozhodcovského rozsudku vydaného bez účasti spotrebiteľa v takom rozsahu, v akom mu to umožňujú vnútroštátne procesné pravidlá v rámci obdobných opravných prostriedkov vnútroštátnej povahy. V takomto prípade prináleží vnútroštátnemu súdu vyvodiť všetky dôsledky, ktoré z toho podľa daného vnútroštátneho práva vyplývajú, s cieľom zabezpečiť, aby spotrebiteľ nebol uvedenou doložkou viazaný.

Podľa názoru ústavného súdu v okolnostiach daného prípadu (právoplatný rozsudok rozhodcovského súdu v právnej veci spotrebiteľa) z uvedeného vyplýva, že pokiaľ je podmienka existencie vnútroštátneho práva prikazujúceho za určitých okolností prieskum materiálnej stránky rozhodcovského rozsudku v rámci rozhodovania o návrhu na výkon rozhodcovského rozsudku splnená (§ 45 zákona o rozhodcovskom konaní), potom postup všeobecného súdu, ktorý z toho vyvodí dôsledky vyplývajúce zo slovenského právneho poriadku, je legitímny. Ústavný súd preto argumentáciu sťažovateľky uvedeným rozsudkom

Súdneho dvora považoval skôr svedčiacu v prospech správnosti napadnutých rozhodnutí krajského súdu.

Vzhľadom na uvedené bolo podľa názoru ústavného potrebné sťažnosť v tejto časti odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

3. K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 36 ods. 1 a čl. 38 ods. 2 listiny, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru namietaným postupom a uznesením najvyššieho súdu

Proti uzneseniu krajského súdu podala sťažovateľka dovolanie najvyššiemu súdu, ktorý ho odmietol ako neprípustné.

Aj vo vzťahu k napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu ústavný súd konštatuje, že odôvodnenie jeho právneho názoru o neprípustnosti dovolania sa nevyznačuje arbitrárnosťou, pričom argumentácia sťažovateľky uvedená v sťažnosti nie je spôsobilá spochybniť opodstatnenosť jeho záverov, ktoré presvedčivo odôvodnil. Najvyšší súd sa tiež vysporiadal s námietkami sťažovateľky, že v danom prípade sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov [§ 237 písm. a) OSP], že sudy zafažili konanie tzv. inou vadou [§ 241 ods. 2 písm. b) OSP], že krajský súd vec nesprávne právne posúdil a tiež že postupom okresného súdu a krajského súdu jej bola odňatá možnosť konať pred súdom [§ 237 písm. f) OSP].

Ústavný súd sa osobitne zaoberal opodstatnenosťou námietok sťažovateľky, ktorá vzhľadom na judikatúru ústavného súdu (III. ÚS 60/04) tvrdila, že jej vec mala byť prerokovaná verejne a v jej prítomnosti. Rovnako tvrdila, že sa nemohla vyjadriť k vykonávaným dôkazom.

Ústavný súd vychádzajúc z rozhodnutí najvyššieho súdu konštatoval, že najvyšší súd jej dal primeranú odpoveď aj na tieto námietky, keď uviedol:

„Dôvodom, ktorý zakladá prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia, je procesné nesprávny postup súdu v občianskom súdnom konaní, ktorým sa účastníkovi odníme možnosť pred ním konať a uplatňovať (realizovať) procesné oprávnenia účastníka občianskeho súdneho konania priznané mu za účelom zabezpečenia účinnej ochrany jeho práv.

Oprávnený tvrdí, že k procesnej vade uvedenej v § 237 písm. f) O. s. p. došlo tým, že súdy vykonali dokazovanie listinnými dôkazmi bez nariadenia pojednávania a bez jeho účasti v preskúmvanej veci dospelo exekučné konanie do štádia posudzovania splnenia tých zákonom stanovených procesných predpokladov, za ktorých súd poverí exekútora vykonaním exekúcie. Dovoláním je napadnuté rozhodnutie vydané v tomto štádiu exekučného konania.

Po podaní žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie súd preskúmava žiadosť o udelenie poverenia, návrh na vykonanie exekúcie a exekučný titul z hľadiska ich súladu so zákonom. V súvislosti s tým najmä skúma, či návrh na vykonanie exekúcie má všetky náležitosti, či je k návrhu pripojený exekučný titul opatrený potvrdením (doložkou) o vykonateľnosti, či je exekučný titul materiálne vykonateľný, či sú oprávnený a povinný osobami uvedenými v exekučnom titule a či sú splnené všeobecné podmienky konania v zmysle § 103 O. s. p. V štádiu, pri ktorom súd skúma, či žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie alebo návrh na vykonanie exekúcie alebo exekučný titul nie sú v rozpore so zákonom (§ 44 ods. 2 Exekučného poriadku), sa vychádza z tvrdení oprávneného v návrhu na vykonanie exekúcie a z exekučného titulu. V tomto štádiu súd nevykonáva dokazovanie (ako procesnú činnosť súdu upravenú v ust. § 120 až § 136 O. s. p.) – postačujúce je totiž, ak sú rozhodujúce skutočnosti dostatočne osvedčené okolnosťami vyplývajúcimi zo spisu, vrátane do neho založených listín a príloh. Vzhľadom na to sa toto oboznamovanie s obsahom listín, posudzovanie splnenia podmienok konania a tiež predpokladov, za ktorých možno vyhovieť žiadosti súdneho exekútora o poverenie na vykonanie exekúcie, nemusí vykonávať na pojednávaní a za prítomnosti oprávneného a povinného. Táto námietka oprávneného je vzhľadom na uvedené nedôvodná.

Dovolací súd ďalej k námietkam oprávneného pre úplnosť uvádza, že pokiaľ oprávnený v návrhu na vykonanie exekúcie označí za exekučný titul rozsudok rozhodcovského súdu; je exekučný súd oprávnený a zároveň povinný riešiť otázku, či rozhodcovské konanie prebehlo na základe uzavretej (resp. platnej) rozhodcovskej zmluvy (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 9. februára 2012 sp. zn. 3 Cdo 122/2011). Skúmaním platnosti rozhodcovskej doložky (v spotrebiteľskej veci) súd) v exekučnom konaní nepreskúmajú vecnú správnosť rozhodcovského rozsudku, ale len realizujú svoje oprávnenie vyplývajúce zo zákona, a to z ustanovenia § 44 ods. 2 Exekučného poriadku, t. j. oprávnenie posúdiť, či tento exekučný titul nie je v rozpore so zákonom (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 21. marca 2012 sp. zn. 6 Cdo 1/2012).

Dovolací súd pripomína, že Súdny dvor Európskej únie v rozhodnutí C - 40/08 vo veci Asturcom Telecomunicaciones SL. v. Christína Rodríguez Nogueira vyslovil, že nerovný stav medzi spotrebiteľom a dodávateľom môže byť kompenzovaný iba pozitívnym zásahom, vonkajším vo vzťahu k samotným účastníkom zmluvy, ako aj to, že vnútroštátny súd má aj bez návrhu posudzovať nekalú povahu zmluvnej podmienky. Podľa názoru zaujatého týmto súdnym dvorom sa má Smernica Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách vykladať v tom zmysle, že vnútroštátny súd, ktorý rozhoduje o návrhu na výkon právoplatného rozhodcovského rozsudku, ktorý bol vydaný bez účasti spotrebiteľa, musí hneď, ako sa oboznámi s právnymi a skutkovými okolnosťami potrebnými na tento účel, preskúmať ex offo nekalú povahu rozhodcovskej doložky uvedenej v zmluve uzavretej medzi podnikateľom a spotrebiteľom v rozsahu, v akom podľa vnútroštátnych procesných pravidiel môže takéto posúdenie vykonať v rámci obdobných opravných prostriedkov vnútroštátnej povahy. Ak je to tak, prináleží vnútroštátnemu súdu vyvodiť všetky dôsledky, ktoré z toho podľa daného vnútroštátneho práva vyplývajú, s cieľom zabezpečiť, aby spotrebiteľ nebol uvedenou doložkou viazaný.“

V súvislosti s posúdením uznesenia najvyššieho súdu ústavný súd poukazuje na obsah uznesenia ústavného súdu č. k. PLz. ÚS 1/2014-27 zo 7. mája 2014, ktorým došlo k zjednoteniu odchylných právnych názorov senátov ústavného súdu vo veci zabezpečenia

záruk kontradiktórnosti konania pri preskúmaní žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie stanoviskom, podľa ktorého sa pri preskúmaní žiadosti exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie „môžu primerane uplatniť ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku vzťahujúce sa na dokazovanie. Ak exekučný súd pri preskúmaní žiadosti exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie vychádza aj z iných listín (či iných dôkazov) než tých, ktoré sú výslovne uvedené v § 44 ods. 2 Exekučného poriadku (exekučný titul, návrh na vykonanie exekúcie a žiadosť o vydanie poverenia), a na tomto základe posúdi exekučný titul v neprospech oprávneného, je povinný dať mu možnosť vyjadriť sa k podkladom svojho preskúmania; ak tak exekučný súd neurobí, zakladá jeho rozhodnutie dôvod na vyslovenie porušenia základného práva oprávneného vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky. Pre ústavnú konformnosť konania ako celku postačuje, ak je oprávnenému táto možnosť reálne poskytnutá v odvolacom konaní.“. Z uvedeného dôvodu potom je udržateľný právny názor najvyššieho súdu, že v posudzovanej veci nemohlo dôjsť k tvrdenej vade konania zakladajúcej prípustnosť dovolania z dôvodu odňatia možnosti konať pred súdom [§ 237 písm. f) OSP].

Ústavný súd v nadväznosti na námietku sťažovateľky, že v jej veci konajúce všeobecné súdy jej neumožnili vyjadriť sa k vykonávanému dokazovaniu ani mimo nariadenia pojednávania a neumožnili jej tak uniesť dôkazné bremeno, čo samo osebe postačuje pre záver o porušení jej označených práv v prvom rade zdôrazňuje, že je to predovšetkým okresný súd ako súd prvostupňový, ktorý by v zásade mal vykonať všetky skutkové zistenia a príslušné dokazovanie pre náležité rozhodnutie vo veci. Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje aj na judikatúru Súdneho dvora (rozsudok Súdneho dvora vo veci Banif Plus Bank Zrt proti Csaba Csipai a spol. C - 472/11 z 21. 2. 2013), podľa ktorej čl. 6 ods. 1 a čl. 7 ods. 1 Smernice Rady č. 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách (ďalej len „smernica o nekalých podmienkach“) sa majú vykladať v tom zmysle, že vnútroštátny súd, ktorý konštatoval ex offo nekalú povahu zmluvnej podmienky, nemusí na to, aby mohol vyvodiť dôsledky tohto konštatovania, čakať, či spotrebiteľ informovaný o svojich právach navrhne, aby uvedená podmienka bola

zrušená. Zásada kontradiktórnosti však vo všeobecnosti zaväzuje vnútroštátny súd, ktorý v rámci preskúmania ex offo konštatoval nekalú povahu zmluvnej podmienky, informovať účastníkov konania v spore a vyzvať ich, aby sa k tomu kontradiktórne vyjadrili spôsobom, ktorý na tento účel stanovujú vnútroštátne procesnoprávne predpisy. Súd musí teda dodržiavať zásadu kontradiktórnosti najmä vtedy, ak rozhoduje v spore na základe dôvodu uplatneného bez návrhu (rozsudok z 2. 12. 2009 vo veci C-89/08). Rovnako Súdny dvor už rozhodol, že zásada kontradiktórnosti znamená vo všeobecnosti právo účastníka konania oboznamovať sa s dôkazmi a vyjadreniami predloženými súdu a vyjadrovať sa k nim (rozsudok vo veci Varec zo 14. 2. 2008, C-450/06), ako aj to, že je v rozpore so základnými právnymi zásadami, pokiaľ súdne rozhodnutie vychádza zo skutkových okolností alebo dokumentov, s ktorými sa účastníci konania nemohli zoznámiť a ku ktorým sa tak nemohli vyjadríť (rozsudok z 22. 3. 1961 vo veci Snupat v. Vysoký úrad, 42/59).

Vychádzajúc z prijatého stanoviska pléna ústavného súdu, ako aj z ďalších uvedených skutočností danej veci je nutné konštatovať, že napadnuté uznesenie najvyššieho súdu je v súlade s materiálnymi limitmi označených práv, ktorých porušenie sťažovateľka namieta. V posudzovanej veci nedošlo k odňatiu možnosti konať pred súdom z dôvodov uvádzaných sťažovateľkou, pretože aj keď okresný súd v označených veciach nenariadil pojednávania pre účely vykonávania dokazovania, sťažovateľka po oboznámení sa s výsledkami ex offo šetrenia a právneho posúdenia v uznesení okresného súdu mala možnosť sa k záverom okresného súdu vyjadríť v odvolacom konaní, čo aj využila, čím došlo k naplneniu namietanej zásady, a teda konanie ako celok (základné a odvolacie) nebolo poznačené tvrdenou vadou (odňatia možnosti konať pred súdom), ktorá by bola spôsobilá založiť prípustnosť dovolania ako takého. Najvyšší súd v odôvodnení napadnutého uznesenia teda dospel k prijateľnému právnemu záveru o neexistencii väd zakladajúcich prípustnosť dovolania, ktoré aj primeraným spôsobom odôvodnil.

Na základe uvedeného, ako aj so zreteľom na argumentáciu sťažovateľky v sťažnosti ústavný súd konštatuje, že v danom prípade preto nemožno prijať záver o takej príčinnej súvislosti medzi napadnutým uznesením najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu

a postupmi, ktoré predchádzali jeho vydaniu, a v sťažnosti označenými právami sťažovateľky, na základe ktorej by po prijatí sťažností na ďalšie konanie bolo možné reálne dospieť k záveru o porušení týchto práv.

S ohľadom na tieto skutočnosti ústavný súd preto rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde v tejto časti o odmietnutí sťažnosti ako zjavne neopodstatnenej.

4. K namietanému porušeniu základného práva na zákonného sudcu zaručeného čl. 48 ods. 1 ústavy namietaným postupom a uznesením krajského súdu, ako aj namietaným postupom a uznesením najvyššieho súdu

Pokiaľ ide o námietku sťažovateľky, v zmysle ktorej pochybenie v postupe exekučného súdu, a teda aj porušenie základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy spočíva najmä v tom, že napriek vedomosti o existencii rozdielnych výkladov § 53 ods. 4 písm. r) Občianskeho zákonníka rozhodol v exekučnej veci bez toho, aby predtým konanie prerušil a podal žiadosť Súdnemu dvoru na rozhodnutie o prejudiciálnej otázke, ústavný súd poukazuje na svoju doterajšiu judikatúru, podľa ktorej je vecou vnútroštátneho (všeobecného) súdu, ktorý vo veci koná a ktorý nesie zodpovednosť za rozhodnutie vo veci samej, posúdiť so zreteľom na konkrétne okolnosti veci nevyhnutnosť rozhodnutia Súdnemu dvoru o prejudiciálnej otázke, relevantnosť otázok, ktoré Súdnemu dvoru položí (napr. IV. ÚS 206/08, II. ÚS 129/2010, II. ÚS 163/2010), ako aj to, či sú splnené predpoklady, za ktorých vnútroštátny súd konajúci o veci nemá povinnosť predložiť prejudiciálnu otázku Súdnemu dvoru (m. m. IV. ÚS 108/2010).

Ústavný súd už taktiež vyjadril názor, že nie každé nepredloženie prejudiciálnej otázky Súdnemu dvoru, ktoré by mohlo byť v rozpore s právom Európskej únie, musí mať automaticky za následok porušenie základného práva na súdnu ochranu (II. ÚS 129/2010). Ústavný súd nie je ďalšou odvolacou inštanciou v otázke rozhodnutia všeobecného súdu o (ne)predložení prejudiciálnej otázky (k tomu pozri aj body 19 a 20 uznesenia Spolkového

ústavného súdu BVerfG 2 BvR 2419/06 zo 6. 5. 2008) a ani v otázke nesprávnej aplikácie práva Európskej únie.

Vzhľadom na existenciu judikatúry Súdneho dvora o univerzálom výklade pojmu „*nekalá zmluvná podmienka*“ (úlohou Súdneho dvora nie je podávať výklad na riešenie konkrétneho sporu, ktorý nemá komunitárnu relevanciu, pozn.), pri dojednaní ktorej sa dostane do výrazného nepomeru rozsah práv a povinností spotrebiteľa na jednej strane a dodávateľa na strane druhej, a to v neprospech spotrebiteľa, ako aj vzhľadom na skutočnosť, že v daných prípadoch bola v intenciách uvedeného výkladu (najvyšší súd poukázal na túto judikatúru Súdneho dvora napr. aj v rozhodnutí sp. zn. 6 Cdo 378/2012 z 29. júla 2013 a pod., pozn.) aplikovaná vnútroštátna právna úprava, boli uvedené dôvody podľa názoru ústavného súdu dostatočným základom pre rozhodnutie v daných veciach, bez potreby predkladať v tejto otázke prejudiciálnu otázku Súdnemu dvoru.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd aj v tejto časti sťažnosť sťažovateľky odmietol ako zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

5. K namietanému porušeniu základného práva zaručeného čl. 20 ods. 1 ústavy, ako aj čl. 1 dodatkového protokolu namietaným postupom a uznesením krajského súdu, ako aj namietaným postupom a uznesením najvyššieho súdu

Čo sa týka namietaného porušenia ďalších práv sťažovateľky, teda základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, ako aj práva na ochranu majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu, ústavný súd po preskúmaní uznesenia krajského súdu a uznesenia najvyššieho súdu dospel k záveru, že z ich odôvodnenia nemožno vyvodiť nič, čo by signalizovalo, že by mohlo dôjsť k neprípustnému zásahu do týchto práv sťažovateľky, keďže krajský súd, ako aj najvyšší súd v posudzovanom prípade ústavne konformným spôsobom interpretoval a aplikoval príslušné právne normy. Na základe uvedeného ústavný súd konštatuje, že medzi namietaným uznesením krajského súdu, ako aj namietaným

uznesením najvyššieho súdu a základným právom podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, ako aj právom podľa čl. 1 dodatkového protokolu neexistuje taká príčinná súvislosť, ktorá by zakladala možnosť vysloviť porušenie týchto práv po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie, v dôsledku čoho pri predbežnom prerokovaní sťažnosť sťažovateľky zohľadňujúc aj skutočnosť, že sťažovateľka porušenie týchto práv žiadnym spôsobom neodôvodnila, aj v tejto jej časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti sa už ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľky na ochranu ústavnosti nezaoberal.

K tomuto rozhodnutiu sa podľa § 32 ods. 1 zákona o ústavnom súde pripája odlišné stanovisko sudcu Milana Lalička.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. mája 2015